

## SAKSFRAMLEGG

Forum: Skate

Møtedato: 14.10.2020

### Sak 14/2020 Organisering, styring og finansiering av Digitaliseringsdirektoratets fellesløsninger

Behandlingssak

#### Historikk/bakgrunn

Vi viser til tidligere sak 3/2020 behandlet i Skate 11.3. og 16.6.2020. Skate ga følgende innspill til det videre arbeidet knyttet til utarbeidelse av styrings-, organiserings- og finansieringsmodeller for Digidirs fellesløsninger: «Skate bør involverast i denne saka i to trinn vidare. Vi må raskt komme inn i en fase der ein klargjer konkrete modeller Skate kan diskutere. På den bakgrunn kan eit endeleg forslag leggast fram for Skate»

Digdir har nå utarbeidet modellalternativer som grunnlag for forankring og innspill. Alternativene har vært presentert for KMD, Embetsgruppen for IKT (departementene), Skate AU, styringsrådene for Digidirs fellesløsninger<sup>1</sup>, statssekretærutvalget for IKT og flere av de største virksomhetene som bruker fellesløsningene<sup>2</sup>.

#### Forslag til beslutning:

Digitaliseringsdirektoratet tar med seg innspillene fra Skate i det videre arbeidet med modeller for organisering, styring og finansiering av Digitaliseringsdirektoratets fellesløsninger.

#### Presentasjon av saken

##### Nåsituasjon:

Fellesløsningen har sterkt økende bruk over flere år, og økningen er spesielt stor i forbindelse med covid-19 i 2020. Sentralfinansieringen av fellesløsningene har over tid vært på omtrent samme nivå. Tjenesteeierfinansieringen har økt med økende volumer, men dekker ikke de totale bruksrelaterte kostnader. I sum er ikke finansieringen tilstrekkelig til å dekke kostnadene til forsvarlig drift, vedlikehold og videreutvikling knyttet til brukerbehov.

Fellesløsningenes viktighet har økt. De har vært for raskt å ta frem digitale løsninger på utfordringer knyttet til covid-19, herunder kompensasjonsordning for bedrifter, elektronisk ID for utenlandske statsborgere med rettigheter i Norge (MinID passport), med flere.

Digdir består av to tidligere organisasjoner, «rest» Difi samt Altinn og informasjonsforvaltning, som ble slått sammen 1.1.2020. De to organisasjonene har begge benyttet styringsråd for å sikre medvirkning fra brukerne (tjenesteeiere). Etter sammenslåingen er det overlappende deltakelse og løsningsfunksjonalitet på tvers av styringsrådene. Det er derfor behov for å etablere en felles styringsmodell for Digidirs samlede portefølje.

##### Krav til fremtidig løsning:

Digdir har sammen med Skate-virksomhetene satt krav til nye styrings- og finansieringsmodeller. Modellene skal:

- Bidra til **økt grad av tverrgående digitalisering** slik at innbyggere og næringsliv opplever én digital offentlig sektor
- Være **forutsigbare og oversiktlige** for tjenesteeiere og sluttbrukere
- Gjøre det **enkelt å innovere** og bidra til næringsutvikling
- Gi **robuste og forutsigbare rammer for videreutvikling, drift og forvaltning** av Digidirs fellesløsninger som hensyntar endring i bruk

<sup>1</sup> For Altinn har saken kun vært behandlet i arbeidsutvalget så langt

<sup>2</sup> Skatt inkl. EFF, NAV, SSB, e-Helse, Statens vegvesen og Brønnøysundregistrene

- Gi **tilstrekkelige rammer** for utvikling og forvaltning av **nye fellesløsninger** ved behov og sikre at felles behov løses én gang<sup>3</sup>
- Være **enkle å forvalte**

Digdir vurderer at styring og finansiering må ses i sammenheng for at vi skal oppfylle kravene over. Økt grad av tverrgående digitalisering krever for eksempel både god oversikt over brukernes behov, felles prioriteringer av veien videre for ulike produkter og en finansieringsmodell som oppmuntrer til bruk av fellesløsningene. Videre i dette dokumentet og i vedlagte presentasjon gjennomgår vi først forslagene til ny styringsmodell og så mulige finansieringsmodeller med foreløpig anbefaling.

### Styring:

I arbeidet med styringsmodell for Digidirs fellesløsninger er det viktig å finne god balanse mellom:

- Linjestyring og sektoransvar
- Helhetlig strategisk styring
- Reell brukermedvirkning i forvaltningen av fellesløsningene

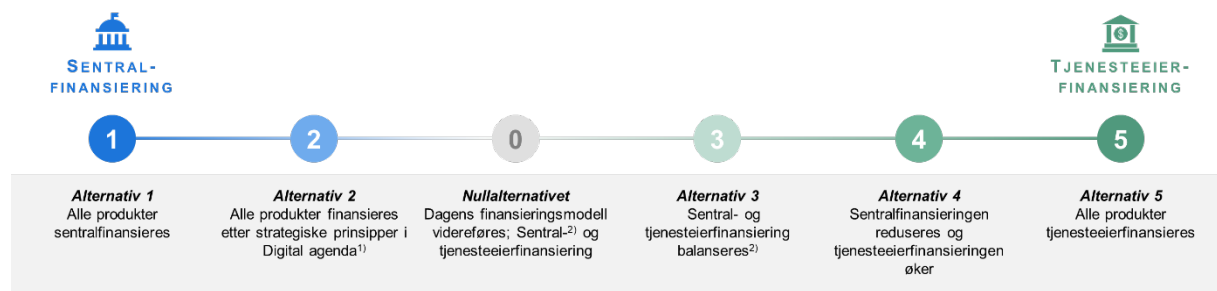
For å finne denne balansen og sikre klare ansvarslinjer mellom aktørene er det laget et utkast til en rolle og ansvarsmatrise for oppgavene i styringsmodellen. Her beskrives det om aktørene er hovedansvarlig, utførende, konsulteres eller informeres for de ulike oppgavene (HUKI-matrise). Utkast til rolle- og ansvarsmatrise vil bli oppdatert etter de siste innspillmøtene, og sendes ut som vedlegg-2 til denne saken senest en uke før Skate-møtet.

Digidirs anbefaler foreløpig ett styringsråd bestående av representanter for offentlige tjenesteeiere for å sikre en samlet forvaltning av fellesløsningene. Det kan være behov for egne underordnede råd for enkelte produkter, grupper av produkter innenfor samme domene eller spesielle utviklingstiltak.

### Alternative finansieringsmodeller:

Altinn deles opp i flere produkter og Digidirs samlede produktportefølje sorteres i kategorier basert bl.a. på tidligere dialog med Skate-AU, jf vedlagte presentasjon. Finansieringsmodellene er bruks- og transaksjonsbaserte og vi har tatt frem bruksindikatorer for det enkelte produkt.

Digdir har utarbeidet modellalternativer for finansiering som vist i figuren under.



Sentralfinansieringen dekker hele eller deler av de faste kostnadene i modell 2-4, og tjenesteeierne dekker variable kostnader og de delene av faste kostnader som sentralfinansieringen ikke dekker. Tilgang til grunndata fra registre er foreslått dekket fullt ut av sentralfinansiering i modell 1-4, i tråd med Digital agenda.

### Oppsummerte tilbakemeldinger:

Gjennom forankringsmøtene omtalt over har Digdir fått innspill. Forankring på departementsnivå tilsier at fremtidige sentrale budsjetter vil være begrensede. Det fremheves også at bruk av fellesløsninger gir gevinster som også gir grunnlag for at deler av kostnaden knyttet til løsningene bør brukerfinansieres. Brukerne (tjenesteeierne) har vektlagt at fellesløsningene har høy samfunnsøkonomisk lønnsomhet, og at det borger for en vesentlig sentralfinansiering. Begge parter mener at finansiering- og styringsmodeller må stimulere til økt bruk og flere brukere av

<sup>3</sup> Nyutvikling er ikke inkludert i modellen som legges frem for Skate i denne omgang

fellesløsningene. Videre er det viktig å sikre kvalitativt gode løsninger, riktig sammensetning av produktporteføljen, effektiv drift og forvaltning samt stimulere til videreutvikling.

**Vurdering av modellene:**

Modellene er vurdert ut fra kravene og innspillene omtalt over. Digdirs vurdering er at alternativ 3 best balanserer signaler fra departementsnivå knyttet til størrelsen på fremtidig sentralfinansiering med brukernes innspill om å unngå for høy tjenesteeierfinansiering og derav redusert bruk. Videre er Digdirs vurdering at alternativ 3 gir en stabil finansieringsform som er forutsigbar både for tjenesteeierne, KMD og for Digdir. Ved simulering av effekter av ny finansieringsmodell ser vi at denne kan medføre økte kostnader for noen tjenesteeiere. Dette kan motvirkes ved en omfordeling av kostnader mellom tjenesteeiere ved innføring av modellen, økt antall tjenesteeiere og ved at skalafordelene som Digdir har i leveranse av produktene gis videre til tjenesteeiere med store volum.

**Diskusjonspunkter:**

Vi ønsker særlig tilbakemelding fra Skate på:

- Hvilke synspunkter har Skate på balanse mellom sentral- og tjenesteeierfinansiering, ref. Digdirs anbefaling av alternativ 3?
- Hvilke synspunkter har Skate på balansen mellom linjestyring og brukermedvirkning? Her sendes det, som nevnt over, ut en HUKI-modell før Skate-møtet
- Er det momenter, ut over de som er presentert, som Skate mener bør inngå i Digdirs endelige anbefaling knyttet til styrings- og finansieringsmodeller?

---

Saken vil bli framlagt av Knut Bjørgaas  
Saksframlegget er utarbeidet av Digitaliseringsdirektoratet  
Oslo, 29.09.20